

**Konkurs Języka Polskiego
dla gimnazjalistów województwa zachodniopomorskiego
w roku szkolnym 2018/2019**

Etap wojewódzki

Drogi Uczniu!

Gratulujemy osiągniętych wyników w etapie rejonowym.

Przed przystąpieniem do rozwiązywania testu prosimy, żebyś zapoznał się z poniższymi wskazówkami:

1. **wpisz swój kod na karcie odpowiedzi do zadań otwartych** zgodnie z poleceniem komisji konkursowej;
2. masz do rozwiązania 20 zadań, w tym:
 - a. zadania 1–19 to **zadania otwarte** (tylko zadanie 3. ma charakter zamknięty); punktacja za każde z tych zadań podana jest przy numerze zadania; odpowiedzi na zadania udzielaj w wyznaczonych do tego miejscach wyłącznie na karcie odpowiedzi;
 - b. zadanie 20 to wypracowanie, za które możesz otrzymać maksymalnie 30 punktów (rozwinięcie tematu: 16 punktów; forma: 2 punkty; kompozycja: 2 punkty; styl: 2 punkty; język: 4 punkty; ortografia: 2 punkty; interpunkcja: 2 punkty);
 - c. zapisy w brudnopisie nie będą sprawdzane i oceniane;
3. za rozwiązanie wszystkich zadań możesz otrzymać łącznie **90 punktów**;
4. używaj długopisu (pióra) tylko z czarnym tuszem (atramentem);
5. uważnie czytaj wszystkie polecenia;
6. po zakończeniu pracy sprawdź, czy udzieliłeś wszystkich odpowiedzi;
7. zapisy sporządzone na arkuszu testowym nie są brane pod uwagę i nie podlegają ocenie;
8. czas rozwiązywania zadań: **120 minut**;
9. po zakończeniu pracy możesz zatrzymać arkusz testowy.

Powodzenia!

Część I
Znajomość i rozumienie książki Michała Rusinka i Anety Żalazińskiej
Jak się dogadać, czyli retoryka codzienna

Zadanie 1. (0–1)

Zdefiniuj pojęcie *aksjomatu*.

Zadanie 2. (0–1)

Zdefiniuj pojęcie *sylogizmu*.

Zadanie 3. (0–1)

Wskaż przykład *metonimii*.

- A. Zapisał się dzisiaj w przychodni na rutynową wizytę u lekarza.
- B. Słuchał wczoraj Mozarta.
- C. Stanął w obronie dzieła Adama Mickiewicza.
- D. Czytał książkę napisaną przez Andrzeja Kamińskiego.

Zadanie 4. (0–4)

Na podstawie poniższych zdań zdefiniuj wyróżnione słowa.

- A. W czasach PRL-u, czyli czasach uszanek i waciaków, Kabaret Starszych Panów przypominał (**nostalgicznie**, ale i **autoironicznie**) o czasach, kiedy w modzie był inny strój, okrywający ludzi innej klasy.
- B. Kiedy zajmowaliśmy się spójnością wypowiedzi, pisaliśmy także o dwóch z czterech czynników decydujących o jej zrozumiałości: o **lapidarności** i uporządkowanej członowości.
- C. Czasem, zwłaszcza prowadzący dyskusję, chce (...) doprowadzić do ogłoszenia **konsensusu** (...).

Część II
Znajomość i rozumienie książki Jerzego Bralczyka
500 zdań polskich

Zadanie 5. (0–4)

Wyjaśnij znaczenie poniższych związków frazeologicznych:

- a) cicha woda brzegi rwie;
- b) co ma wisieć, nie utonie.

Zadanie 6. (0–1)

Dokończ zdanie:

Etymologia to nauka zajmująca się:

Zadanie 7. (0–3)

Wyjaśnij, dlaczego:

- a) "biega, krzyczy pan Hilary"?
- b) ma być "ciszej nad tą trumną"?
- c) Jacek Kaczmarski pyta: "co się stało z naszą klasą?"

Część III
Niezręczności i błędy językowe opracowane na podstawie artykułów
Ewy Kołodziejek i innych przykładów

Zadanie 8.

(0–10)

Poniższe zdania zawierają błędy i/lub niezręczności stylistyczne i ortograficzne. Zapisz ich poprawną formę.

- A. Do czwartku (24 bm.) rodzice, których dziecko nie zostało przyjęte do szczecińskiego przedszkola publicznego, mają czas na to, by zażądać od tej placówki uzasadnienia pisemnego. Taki dokument jest potrzebny, aby z kolei ubiegać się o umieszczenia malucha w placówce.
- B. Kolega zaprosił mnie na jutrzejszą projekcję nowego filmu Andrzeja Wajdy.
- C. Przed i po obiedzie rozmawialiśmy o współczesnych zagrożeniach w Europie.
- D. Wykonał to zadanie po najmniejszej linii oporu.
- E. Ów styczność z bóstwem czyni z niego jednostkę szczególną.
- F. Tę książkę daj dla koleżanki.
- G. Poznaj swojego buta – tak powiedział wczoraj do mnie kolega.
- H. Bynajmniej raz w roku mogę przeczytać jakąś książkę.
- I. Z rosnącą w twoim ogrodzie roślinom, miałem wiele do czynienia.
- J. Kolega zaadaptował poddasze, by w ten sposób powiększyć swoje mieszkanie.

Część IV
Interpretacja wiersza Zbigniewa Herberta, *Babcia*

Zbigniew Herbert, *Babcia*

moja przenajświętsza babcia
w długiej obcisłej sukni
zapinanej
na niezliczoną ilość
guzików
jak orchidea
jak archipelag
jak gwiazdozbiór

siedzę na jej kolanach
a ona mi opowiada
wszechświat
od piątku
do niedzieli

zasłuchany
wiem wszystko –
– co od niej
nie zdradza mi tylko swego pochodzenia
babcia Maria z Bałabanów
Maria Doświadczona

nic nie mówi
o masakrze
Armenii
masakrze Turków

chce mi zaoszczędzić
kilku lat złudzenia

wie że doczekam
i sam poznam
bez słów zaklęć i płaczu
szorstką
powierzchnię
i dno
słowa

Zbigniew Herbert, *Epilog burzy*, Wrocław 1998, s. 5–6.

Zadanie 9. (0–3)

Do kogo / czego odnoszą się słowa zawarte w trzech ostatnich wersach pierwszej strofy? Odpowiedź uzasadnij.

Zadanie 10. (0–6)

Nazwij środki poetyckie zastosowane w trzech ostatnich wersach pierwszej strofy i określ funkcje, jakie pełnią w wierszu Zbigniewa Herberta.

Uwaga: ogólne określenia funkcji bez uwzględnienia kontekstu wiersza Zbigniewa Herberta nie będą punktowane.

Środki poetyckie	Określenie funkcji

Zadanie 11. (0–1)

Zdefiniuj słowo *archipelag*.

Zadanie 12. (0–2)

W kontekście wiersza wyjaśnij sens wersów:

*chce mi zaoszczędzić
kilku lat złudzenia*

Część V
Interpretacja wiersza Jacka Kaczmarskiego i obrazu Jacka Malczewskiego
Jacek Malczewski, *Wigilia na Syberii*

Jacek Kaczmarski, *Wigilia na Syberii*
(wg obrazu J. Malczewskiego)

Zasyczał w zimnej ciszy samowar
Ukrop nalewam w szklanki
Przy wigilijnym stole bez słowa
Świętują polscy zesłańcy
Na ścianach mroźny osad wilgoci
Obrus podszyty słomą
Płomieniem ciemnym świeca się kopci
Słowem – wszystko jak w domu!

*Słyszę z nieba muzykę i anielskie pieśni
Sławią Boga że nam się do stajenki mieści
Nie chce rozum pojąć tego
Chyba okiem dojrzy czego
Czy się mu to nie śni...*

Nie będzie tylko gwiazdy na niebie
Grzybów w świątecznym barszczu
Jest nóż z żelaza przy czarnym chlebie
Cukier dzielony na kartce
Talerz podstawiam by nie uronić
Tego czym życie się słodzi
Inny w talerzu pustym twarz schronił
Bóg się nam jutro urodzi!

*Król wiecznej chwały już się nam narodził
Z kajdan niewoli lud swój wyswobodził
Brzmij wesoło świecie cały, oddaj ukłon Panu chwały,
Bo to się spełniło, co nas nabawiło serca radością...*

Nie nie jesteśmy biedni i smutni
Chustka przy twarzy to katar
Nie będzie klusek z makiem i kutii
Będzie chleb i herbata
Siedzę i sam się w sobie nie mieszcę
Patrzac na swoje życie
Jesteśmy razem – czegoż chcieć jeszcze
Jutro przyjdzie Zbawiciel

*Lulajże Jezuniu moja perelko
Lulaj ulubione me pieścidelko
Lulajże Jezuniu lulajże, lulaj
A ty go Matulu w płaczu utulaj...*

Byleby świecy starczyło na noc
Długo się czeka na niego
By jak co roku sobie nad ranem
Życzyć tego samego
Znów się urodzi umrze w cierpieniu
Znowu dopali się świeca
Po ciemku wolność w Jego imieniu
Jeden drugiemu obieca...
1980

Jacek Kaczmarski, *Między nami. Wiersze zebrane*, Warszawa 2017, s. 120–121.

Zadanie 13.

(0–3)

Kim jest podmiot liryczny utworu Jacka Kaczmarskiego? Aby udzielić poprawnej odpowiedzi, przyjrzyj się uważnie obrazowi Jacka Malczewskiego.

Zadanie 14.

(0–3)

Jacek Kaczmarski wymienia przedmioty znajdujące się na obrazie Jacka Malczewskiego. Którego z podanych przez poetę przedmiotów nie znajdziemy w propozycji malarskiej i dlaczego?

Zadanie 15.**(0–3)**

Analizując obraz Jacka Malczewskiego, podaj trzy dowody na to, że bohaterowie samotnie przeżywają Wigilię.

Część VI**Znajomość filmu Andrzeja Wajdy *Panna Nikt*****Zadanie 16.****(0–4)**

W kontekście znajomości propozycji Andrzeja Wajdy w 5–6 zdaniach zinterpretuj tytuł filmu "Panna Nikt". Dbaj o poprawność językową, ortograficzną i interpunkcyjną.

Zadanie 17.**(0–4)**

Wskaż różnice między wystrojem domów Kasi i Ewy. Jakich informacji o ich rodzinach dostarczają oba obrazy?

Zadanie 18.**(0–3)**

Marysia jest na pierwszym balu u rodziców Ewy. Tam też spotyka się z mamą i Tadiem. Jaka panuje wtedy pogoda i jaką pełni funkcję?

Zadanie 19.**(0–3)**

Ewa przedstawia Marię swoim rodzicom. Opisz jednym zdaniem ich zachowanie i określ, o czym takie zachowanie może świadczyć?

**Część VII
Wypracowanie****Zadanie 20.**

Wyobraź sobie, że jesteś rektorem Młodzieżowego Uniwersytetu Kultury i zapraszasz na swoją uczelnię Andrzeja Wajdę. Podczas uroczystego spotkania Szanowna Kapituła nada reżyserowi tytuł doktora honoris causa. Twoim zadaniem jest przygotować laudację, w której uwzględniś dokonania reżysera, omówisz i zinterpretujesz wybrany film i określisz wpływ działalności Andrzeja Wajdy na rozwój kultury polskiej.

Brudnopis

.....

.....

.....

.....

[illegible]